Jaarverslag HilverZon

2020

Hilversum, maart 2020

INHOUDSOPGAVE 1

MANAGEMENT SAMENVATTING 2

1.VOORAF: DE LANGE WEG NAAR EEN DOOR ALLE PARTIJEN GEDRAGEN UITVOERING VAN HET KLIMAATAKKOORD 4

1.1 Regionale Energietransitie en Regionale Energie Strategie 4
1.2 Samenwerking Gemeente – HilverZon 4
1.3 Samenwerking energiecoöperaties in het Gooi 4
1.4 Samenwerking met het Energie Diensten Bedrijf 5

2.DE RESULTATEN EN ACTIVITEITEN IN 2020 6

2.1 Inleiding 6
2.2 De resultaten 7
2.2.1 Ruim 2 Kton CO2 reductie in 2020 door HilverZon activiteiten 7
2.2.2 Energiecoaches 8
2.2.3 Nieuwe zonnedaken 9
2.3 De activiteiten 9
2.3.1 Energieopwekking 9
2.3.2 Energiebesparing 11
2.3.3 Energie bewustzijn 13

3.GOVERNANCE 19

3.1 Organisatie 19
3.2 Bestuur HilverZon 19
3.3 Medewerkers 20
3.4 Raad van Toezicht (RvT) 20
3.5 Vrijwilligers 20
3.6 Algemene ledenvergadering (ALV) 21
3.7 Kantoor HilverZon 21
3.8 Netwerk HilverZon 21
3.8.1 Samenwerking HET 21
3.8.2 Samenwerking gemeente 21
3.8.3 Samenwerking Gooise energie coöperaties in het Energie Diensten Bedrijf 21
3.8.4 Samenwerking Provinciaal 22
3.8.5 Samenwerking landelijk 22

Management samenvatting

HilverZon had voor 2020 de volgende drie kernactiviteiten vastgesteld:

1. **Energiebewustzijn**: door voorlichting en adviezen wil HilverZon de inwoners van Hilversum bewust maken van de energietransitie en wat zij zelf kunnen doen om (stapsgewijs) de energietransitie door te komen.
2. **Energiebesparing**: het informeren en adviseren van inwoners over concrete energiebesparingsmaatregelen die zij in en om hun huis kunnen nemen met als doel om het energieverbruik voor huiselijk gebruik te verminderen en te verduurzamen.
3. **Energieopwekking**: het realiseren en beheren van duurzame lokale en collectieve energieopwekking door middel van (vooral) zonnedaken. De elektriciteitsopwekking voor inwoners van Hilversum te verduurzamen en invulling te geven aan de ambitie van het klimaatakkoord om 50% van de energieopwekking in lokaal eigendom te hebben.

Hiermee levert HilverZon een substantiële bijdrage aan de drie eerste stadia van de 'bewonersreis', zoals geformuleerd in de Regionale Energie Strategie (RES), van inwoners van Hilversum (zie figuur).

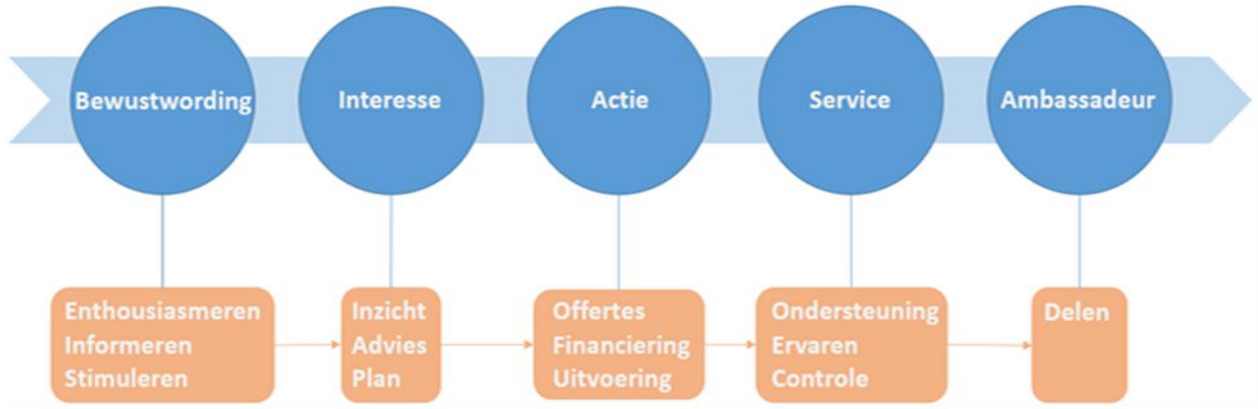

Ons Jaarplan 2020 had als motto om grotere stappen gaan zetten in de energietransitie: meer zonnedaken, meer ondersteuning van VvE's en bewoners. Aan het begin van 2021 hebben wij moeten constateren dat alles niet zo snel gaat als gehoopt. Verduurzaming is een proces van vallen en opstaan en we zetten kleine stappen vooruit. Wellicht de grootste impact had, en heeft nog steeds, de Covid-19 pandemie. Dit heeft ertoe geleid dat wij voor wat betreft de drie de kernactiviteiten niet hebben kunnen realiseren wat we gepland hadden. We gingen er in eerste instantie vanuit dat de verschillende activiteiten weer na de zomer zouden kunnen worden opgepakt. Echter, de ontwikkeling van het virus en de maatregelen van de overheid, maakten het zeker de in laatste maanden van het jaar onmogelijk om de activiteiten weer op te starten. Niet

in het Jaarplan 2020 opgenomen waren de collectieve inkoopacties zonnepanelen en isolatie onder auspiciën van Energie Verbonden, waar we in de tweede helft van het jaar aan mee hebben gedaan, om in tijden van Corona toch nog enige resultaten te kunnen boeken.

De gemeente Hilversum en de provincie Noord-Holland ondersteunen deze activiteiten financieel. De 503 leden van de coöperatie HilverZon leveren daarnaast een bijdrage met persoonlijke inzet en participatie in de panelen. De samenwerking met het Energie Diensten Bedrijf (EDB) in oprichting, via Energie Verbonden (EV), is niet geheel zonder rimpels verlopen. Echter, tegen het eind van het jaar zijn we het eens geworden over een samenwerkingsovereenkomst (SOK) tussen EDB en EV.

In positieve zin is de relatie met de gemeente in het laatste kwartaal van het jaar mede door de uitbreiding van het Energietransitieteam verbeterd. We hebben gezamenlijk doelen gesteld en werken bij verschillende activiteiten nauw samen.

Bestuur HilverZon
Maart 2021

1. Vooraf: De lange weg naar een door alle partijen gedragen uitvoering van het Klimaatakkoord

1.1 Regionale Energietransitie en Regionale Energie Strategie

Het Klimaatakkoord wordt uitgewerkt in Regionale Energie Strategieën (RES). Voor Hilversum gaat het hierbij om de RES Noord Holland Zuid (RES-NHZ). In 2020 heeft HilverZon geparticipeerd in verschillende bijeenkomsten en ateliers naar aanleiding van de concept RES1.0. Zowel regionaal als lokaal in Hilversum bleek dat er veel weerstand is tegen windenergie en tegen zonneweides. Voor de korte termijn past die weerstand in de strategie van HilverZon om zonne-energie op te wekken op daken, maar op de wat langere termijn zullen ook andere opties moeten worden overwogen om de doelstellingen van de RES te halen.

1.2 Samenwerking Gemeente – HilverZon

Door onder andere het wegvallen van de programmamanager Energie Transitie bij de gemeente eind 2019, was het in de eerste helft van 2020 moeilijk om regelmatig af te stemmen. Ook het vertrek van Jan Kastje, als wethouder, maakte het voor ons moeilijk in te schatten wat de strategie van de gemeente zou worden. Na het aantreden van Bart Heller als wethouder Duurzaamheid, de aanstelling van een programma manager ad interim en het uitbreiden van het Programmateam Energie Transitie, is de samenwerking aanmerkelijk verbeterd. Hieraan heeft overigens ook de uitbreiding van het bestuur van HilverZon in december een bijdrage geleverd; we kunnen nu gewoon meer aan. Er is goed contact tussen de wethouder en de voorzitter van HilverZon, er is tweewekelijks ambtelijk overleg en, niet onbelangrijk, de gemeente geeft aan ons als een zeer belangrijke partner in de energietransitie te zien.

1.3 Samenwerking energiecoöperaties in het Gooi

Nadat in 2019 Energie Verbonden (EV) een formele status als stichting heeft gekregen, heeft EV in 2020 de lokale energiecoöperaties op een aantal terreinen ondersteund. Het gaat dan om activiteiten, die zich lenen om op regionale schaal uit te voeren.

Die activiteiten zijn:

- Projectleiding van collectieve inkoopacties zonnepanelen en isolatie
- Training en bijscholing energiecoaches
- Verbeteren HOOM-dossier

- Partner in Energie Diensten Bedrijf (EDB)
- Ondersteuning bij professionalisering coöperaties
- Realiseren maatschappelijk aandeel energie inkoop gemeentes
- Algemeen ondersteuning bij RES, Transitie Visie Warmte (TVW), enz.

Nadat HET begin 2020 weer is toegetreden tot EV, vertegenwoordigt EV alle energiecoöperaties in het Gooi. EV is hiermee voor het EDB de aanspreekpartner voor de energiecoöperaties.

1.4 Samenwerking met het Energie Diensten Bedrijf

De bedoeling was dat het EDB in januari 2020 zou worden opgericht. Verschillende oorzaken hebben ertoe geleid dat dit pas op? 1 januari 2021 is gerealiseerd. In 2020 is veel tijd en energie gestoken in de vorm van de samenwerking tussen het EDB en de energiecoöperaties vertegenwoordigd door EV. Dit heeft uiteindelijk geresulteerd in het opstellen van een samenwerkingsovereenkomst (SOK) tussen het EDB en EV. In 2021 zal dit nader worden uitgewerkt en zullen afspraken gemaakt worden over de samenwerking bij:

- het matchen van de vraag van inwoners op het gebeid van verduurzaming van hun woning en het aanbod door bedrijven (liefst uit de regio) voor het uitvoeren van die werkzaamheden.
- hoe pilots en projecten lokaal kunnen worden vormgegeven tussen EDB, gemeente en lokale energie coöperaties?

2. De resultaten en activiteiten in 2020

2.1 Inleiding

Zoals gezegd, de uitrol van de energietransitie gaat met vallen en opstaan maar krijgt meer en meer aandacht in de politiek en in de media waardoor de bewustwording toeneemt, ook bij de inwoners van Hilversum. Deze bewustwording is overigens niet alleen positief, het leidt ook tot weerstand ('klimaathysterie'). HilverZon heeft voor 2020 de volgende drie kernactiviteiten vastgesteld:

1. **Energiebewustzijn**: door voorlichting en adviezen wil HilverZon de inwoners van Hilversum bewust maken van de energietransitie en wat zij zelf kunnen doen om (stapsgewijs) de energietransitie door te komen.
2. **Energiebesparing**: het informeren en adviseren van inwoners over concrete energiebesparingsmaatregelen die zij in en om hun huis kunnen nemen met als doel om het energieverbruik voor huiselijk gebruik te verminderen en te verduurzamen.
3. **Energieopwekking**: het realiseren en beheren van duurzame lokale en collectieve energieopwekking door middel van (vooral) zonnedaken. De elektriciteit opwekking voor inwoners van Hilversum te verduurzamen en invulling te geven aan de ambitie van het klimaatakkoord om 50% van de energieopwekking in lokaal eigendom te hebben.

Hiermee levert HilverZon een substantiële bijdrage aan de drie eerste stadia van de 'bewonersreis', zoals geformuleerd in de Regionale Energie Strategie (RES), van inwoners van Hilversum (zie figuur).

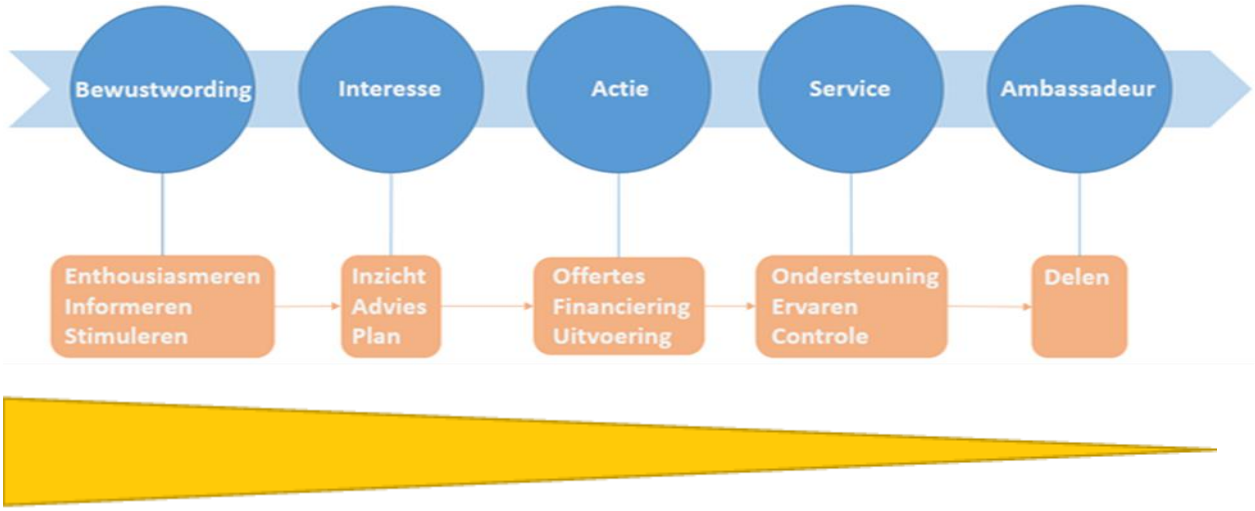

HilverZon vertaalt deze drie stadia van de bewonersreis als volgt in de drie kernactiviteiten:

- Bewustwording = energiebewustwording
- Interesse = energiebesparing
- Actie = energieopwekking.

In de volgende hoofdstukken zullen de resultaten van deze kernactiviteiten worden gepresenteerd.

2.2 De resultaten

De tabel hieronder laat zien welke concrete, meetbare resultaten HilverZon in 2020 heeft gerealiseerd. Wat de tabel niet laat zien is de inspanning die HilverZon heeft gedaan om de doelstellingen uit het Jaarplan 2020 te realiseren. Dit wordt in de volgende paragrafen toegelicht.

Thema	Doel	Realisatie	Voortgang	Opmerking
Energie bewustzijn				
markten	4	2	50%	
energieavonden	6	3	50%	
HilverZon University lezingen	4	-	0%	
VvE's geadviseerd	10	10	100%	
verenigingen geadviseerd	3	-	0%	
wijkkrachtgroepen opgezet en begeleid	3	-	0%	
Energiebesparing				
Energiecoach gesprekken en rapportages	100	36	36%	+ 40 warmtescans
Energiecoachgesprekken in het kader van RRE-project	375	183	49%	31 op wachtlijst
Energieopwekking				
5000 panelen in beheer	5000	5172	103%	1700 panelen wachtlijst
Streven naar 3 nieuwe PCR's /	3	-	0%	
of 2000 panelen	2000	75 (collectieve inkoop)	4%	+/- 500 in pijplijn (2021) (20%)
Streven naar 3 nieuwe VvE's /	3	1	33%	
of 450 panelen	450	200	44%	

De door de overheid opgelegde maatregelen hebben ertoe geleid dat we op al de drie kernactiviteiten niet hebben kunnen realiseren wat we gepland hadden. We gingen er in eerste instantie vanuit dat verschillende activiteiten na de zomer weer zouden kunnen worden opgepakt. Echter, de ontwikkeling van het virus en de maatregelen van de overheid, maakten het zeker de in laatste maanden van het jaar onmogelijk om de activiteiten weer op te starten. In de volgende paragrafen zal nader worden ingegaan op wat we wel hebben kunnen doen en wat we gedaan hebben om alternatieven te bedenken.

2.2.1 Ruim 2 Kton CO2 reductie in 2020 door HilverZon activiteiten

In 2020 hebben we één VvE-dak van zonnepanelen kunnen voorzien. Hiermee is het totaal aantal zonnepanelen dat door HilverZon wordt beheerd uitgekomen op 5172. HilverZon heeft met deze zonnepanelen in 2020 een recordopbrengst van 1.157.967 kWh gerealiseerd, een jaarlijkse besparing van bijna 0,6 Kton CO2. Samen met de resultaten van energiebesparende maatregelen (investeringen door bewoners naar aanleiding van een energieadvies) en de panelen die via de collectieve inkoopactie zijn gelegd, hebben de activiteiten van HilverZon in 2020 geleid tot een reductie van ruim 2 Kton CO2.

2.2.2 Energiecoaches

HilverZon had begin 2020 de beschikking over 25 energiecoaches. In de loop van het jaar hebben 3 coaches zich teruggetrokken. Omdat we een redelijk uitgebreid team hebben, is er niet echt ingezet op uitbreiding van dit team. Ook de beperkende Coronamaatregelen maakten het lastig om nieuwe coaches te werven. Wel is geprobeerd om dit team zo breed mogelijk in te zetten.

Vanwege Corona is dit niet gelukt: het leeuwendeel van de coaches valt in de risicogroep ouderen en veel coaches gaven dan ook aan geen huisbezoeken meer te willen doen. Uiteindelijk is het leeuwendeel van de adviezen gedaan door een groepje van 6 coaches, dat, met inachtneming van de voorschriften, nog wel bereid was om huisbezoeken af te leggen. Initiatieven om de adviezen schriftelijk, telefonisch of online te gaan doen hebben schipbreuk geleden. Het blijkt in de praktijk toch van het grootste belang om een woning daadwerkelijk te zien, voordat je iets zinnigs kunt zeggen over de verduurzaming ervan. Op afstand adviseren leidt tot adviezen vol algemeenheden die weinig concrete handvaten geven voor het daadwerkelijk oppakken van de verduurzaming van de woning. Daarnaast is een persoonlijk gesprek vaak een betere stimulans voor woningeigenaren om aan de slag te gaan dan een schriftelijk advies of een advies op afstand. Dit horen wij ook regelmatig van mensen, die eerst met het Duurzaam Bouwloket (Dubo)-loket hebben gesproken, maar waar zij geen concreet antwoord konden krijgen op hun specifieke vragen of wensen.

In 2020 is er vooral ingezet op adviezen in het kader van de RRE-regeling: vanaf 1 maart zijn vrijwel alle adviezen gegeven aan mensen die hebben gereageerd op het aanbod van deze regeling. Zij kregen een waardebon van 65 euro te besteden aan duurzame producten bij het maken van een adviesafspraak met de Energiecoach. In totaal zijn in 2020 229 adviezen gegeven, waarvan 183 in het kader van de RRE-regeling. De RRE-regeling werd eind 2020 met 3 maanden verlengd tot 31 maart 2021, om alsnog zoveel mogelijk gesprekken onder deze regeling te laten vallen.

Energieloket HilverZon

Ook zijn we in 2020 overgestapt op een andere manier van rapporteren. Voorheen hadden we daarvoor een vrij format dat binnen de eigen organisatie was ontwikkeld. In dit format werden de belangrijkste bouwkundige gegevens van de woning, de al getroffen duurzaamheidsmaatregelen en het meest recente jaarverbruik van de bewoners als basis voor het advies ter plekke uitgevraagd bij de bewoners. Op basis daarvan werden dan maatregelen geadviseerd, te verdelen in quick wins en meer structurele maatregelen. Het was aan de coach en de situatie ter plekke hoe uitgebreid dit advies was. Probleem was dat adviezen onderling moeilijk vergelijkbaar waren en er niet eenvoudig meta-informatie uit kon worden gehaald.

Per 1 maart 2020 wordt het (online) HOOM-dossier gebruikt om te rapporteren. In het HOOM-dossier vullen bewoners zelf de basisinformatie in voordat het bezoek plaatsvindt. De coach weet daardoor al ongeveer wat hij of zij zal aantreffen bij een bezoek. Probleem is wel dat veel bewoners moeite hebben om het dossier op een goede manier in te vullen, waardoor de coach soms op het verkeerde been wordt gezet. De coach vult het dossier na het huisbezoek aan met de adviezen die hij of zij tijdens het bezoek heeft gedaan. Probleem is hier dat het format van het HOOM-dossier vrij weinig ruimte biedt om als coach specifieke

adviezen te geven: een advies zit vrij dwingend vast aan het format. Sommige coaches maken daarom soms naast het HOOM-dossier nog een apart lijstje met persoonlijke aanbevelingen. Binnen het samenwerkingsverband Energie Verbonden zijn deze knelpunten geïnventariseerd en wordt, samen met HOOM, aan verbeteringen gewerkt.

2.2.3 Nieuwe zonnedaken

In 2020 is op één VvE een nieuw zonnedak gerealiseerd met 200 panelen. Verder is er door Corona een aantal kansrijke daken afgevallen; door de lockdown maatregelen hadden veel bedrijven andere prioriteiten dan het verduurzamen van hun pand, waardoor een (collectief) zonnedak geen prioriteit had.

Voor ongeveer 15 VvE's zijn er verkenningen gedaan. Hiervan is voor één VvE een dak gerealiseerd en is er voor 5 VvE's de conclusie getrokken dat het geen haalbare optie is om panelen te leggen. De rest van de VvE's zit nog in de pijplijn; zoals de ervaring leert neemt het besluitvormingsproces veel tijd in beslag.

In het eerste kwartaal van 2020 zijn er intensieve gesprekken geweest met woningbouwcorporatie Dudok Wonen. Een vervolggesprek heeft na één jaar plaatsgevonden.

De kernactiviteiten van HilverZon, als onderdeel van de bewonersreis, worden toegelicht in de volgende secties. Deze activiteiten worden mede mogelijk gemaakt door de subsidie van de gemeente Hilversum en de provincie Noord-Holland.

2.3 De activiteiten

2.3.1 Energieopwekking

Energieopwekking omvat twee activiteiten: nieuwe zonnedaken en beheer van de huidige. Werving van nieuwe daken wordt gefinancierd door de gemeente Hilversum en de provincie Noord-Holland (methodiek VvE's).

Opbrengst zonnedaken
De zonnepanelen op de daken van HilverZon hebben in 2020 een recordopbrengst opgeleverd: 1.157.967 kWh. Ter vergelijking, in 2019 was dit 1.094.738 kWh met iets minder panelen.

Nieuwe zonnedaken
Deelnemen aan zonnedaken is een belangrijk middel om inwoners te betrekken bij de energietransitie. Er is inmiddels een wachtlijst van ongeveer 1700 participaties in collectieve daken! Dit toont de bereidheid van Hilversummers aan om te verduurzamen en de noodzaak tot het vinden van nieuwe daken.

Het is in 2020 echter niet gelukt om nieuwe collectieve daken te vinden. Bij twee kansrijke prospects ging het om bedrijven die door Corona hard getroffen zijn in hun bedrijfsvoering en die daardoor afgezien hebben van verdere gesprekken.

Ook de gesprekken met het vliegveld Hilversum hebben in 2020 niet geleid tot concrete plannen. Het belangrijkste obstakel is hier de 10-jarige duur van het pachtcontract tussen de gemeente Hilversum en de

Stichting Vliegveld Hilversum. Aan het einde van 2020 is afgesproken dat er in het voorjaar verdere gesprekken met alle stakeholders zullen plaatshebben, dus we kijken uit naar 2021!

Contacten met KPN en een consultant van de VPRO hebben in 2020 helaas niet geleid tot een collectief zonnedak.

Woningcorporaties en VvE's

In het eerste kwartaal van 2020 zijn er intensieve gesprekken geweest met woningbouwcorporatie Dudok Wonen.
Voor wat betreft VvE's is er een uitgebalanceerde propositie ontwikkeld, die gebruikt is bij ongeveer 15 VvE's. Bij een VvE heeft dat geleid tot het daadwerkelijk leggen van 200 zonnepanelen, bij vijf VvE's is de conclusie getrokken dat een zonnedak niet haalbaar is, om uiteenlopende redenen. De rest van de VvE's zit nog in de pijplijn; zoals de ervaring leert neemt het besluitvormingsproces veel tijd in beslag.

Adviseren scholen en verenigingen

Evenals voorgaande jaren hoopten wij een aantal scholen en (sport) verenigingen te kunnen adviseren bij het verduurzamen van hun gebouw en dan vooral over de mogelijkheden van eigen energieopwekking. Ook alweer door de Corona-beperkingen hebben wij geen enkele school of (sport)vereniging kunnen adviseren. Een afspraak maken was sowieso lastig, omdat een fysieke bijeenkomst niet kon of niet wenselijk geacht werd. Daarnaast hadden met name scholen wel iets anders aan hun hoofd.

Technisch beheer

Soft Energy
Per 1 augustus 2020 zijn alle zonnedaken van HilverZon onder continue monitoring bij Soft Energy. Dit betekent dat er dag en nacht een geautomatiseerde monitoring van onze daken plaatsvindt. Bovendien voert deze beheerder een jaarlijkse inspectie uit. Verder volgt Soft Energy de alarmeringen op en kunnen zij door hun ruime ervaring veel problemen op afstand verhelpen. Indien verstoringen worden veroorzaakt door producten die nog onder garantie vallen, handelt Soft Energy dit voor ons af. Bij overige verstoringen krijgen wij een kosteninschatting van tevoren, om zelf om een kosten/baten afweging te maken. Er zijn Service Level Afspraken (SLA) gemaakt voor de opvolging per type verstoring. Hiermee hebben wij een professionalisering van het beheer kunnen uitvoeren tegen vergelijkbare kosten.
Twee VvE's maken ook gebruik van onze ingekochte voorwaarden bij Soft Energy, een derde VvE heeft besloten het technisch beheer ergens anders onder te brengen. Tot op heden hebben nog geen verdere coöperaties uit de regio gebruik gemaakt van de ingekochte voorwaarden. Dit is wel mogelijk onder dit contract.
Reiniging panelen
In 2020 zijn alle panelen nog gereinigd conform het bestaande contract. Vanaf 2021 is het jaarlijkse schoonmaken omgezet naar op basis van behoefte aangezien Soft Energy performance degradatie uit de monitoring of vuil in de jaarlijkse inspectie kan constateren. Hierdoor verwachten wij een meer kostenefficiënte oplossing te hebben gevonden voor reiniging van de panelen.

Projectraden

Elk PCR-project heeft een projectraad die aan het eind van het productiejaar beslist over de bestemming van de opbrengsten van de stroomopwekking (de 'kale' stroomprijs, niet de energiebelasting). Alle projectraden hebben in 2020 (evenals in 2019) besloten deze opbrengsten naar rato aan de deelnemers uit te keren**.**

Collectieve Inkoopactie Zonnepanelen

Het project Collectieve Inkoop Zonnepanelen is zo georganiseerd dat EV de projectleiding heeft, gefinancierd door de regio, en de lokale energiecoöperaties verantwoordelijk zijn voor de werving van deelnemers. In 2020 zijn er twee acties gehouden, een in het voorjaar en een in het najaar. HilverZon heeft aan zowel de voorjaars- als aan de najaarsactie deelgenomen. Hoewel participatie niet in het Jaarplan was opgenomen hebben we toch besloten om hieraan mee te doen om tenminste op deze manier het aantal via HilverZon geplaatste zonnepanelen te kunnen laten toenemen. Bovendien kunnen wij hiermee onze dienstverlening aan de leden vergroten.
In het voorjaar (week 19 t/m 27) was de eerste collectieve zonnepanelen actie van Energie Verbonden.
Er hebben zich 18 potentiële deelnemers aangemeld voor plaatsing van zonnepanelen. Deze aanvragen zijn door het installatiebedrijf Groenpand beoordeeld.
De uitkomst is uiteindelijk geweest dat 7 bewoners van Hilversum aan deze actie daadwerkelijk hebben deelgenomen. Zij hebben voor een bedrag van ca. € 32.000 ,- in 85 panelen geïnvesteerd.
Met deze 85 panelen is een 27.000 kWh opgewekt. Daarmee is bij benadering een 8800 kg CO2-uitstoot vermeden.
Ook in het najaar heeft HilverZon deelgenomen aan de collectieve inkoopactie zonnepanelen. Deze collectieve inkoopactie zonnepanelen heeft het volgende resultaat opgeleverd: Er hebben zich 20 deelnemers aangemeld, waarvan in 2020 er 7 zijn gerealiseerd. Deze 7 bewoners hebben voor een bedrag van € 25.000, in 75 panelen geïnvesteerd.
Met deze 75 panelen is een 25.000 kWh opgewekt. Daarmee is bij benadering een 7700 kg CO2-uitstoot vermeden.
De doorlooptijd van aanvraag tot realisatie bleek langer dan verwacht. Vandaar dat besloten is de actie t/m februari 2021 te verlengen. In die periode hebben zich nog 42 bewoners aangemeld. Daarnaast zijn er nog 21 aanmeldingen via HET binnengekomen. In totaal dus 83 aanmeldingen in Hilversum!

2.3.2 Energiebesparing

Energieadviezen door Energiecoaches

Binnen de missie van HilverZon om energieverbruik te verlagen is HilverZon in 2018 begonnen met het geven van energiecoachgesprekken. Dit zijn gesprekken bij mensen thuis om op maat advies te geven over energiebesparende maatregelen die bewoners kunnen treffen. Na afloop van het gesprek ontvangt de bewoner een adviesrapport, waarmee een start gemaakt kan worden met het verduurzamen van de woning.

De energieadviezen hebben flink te lijden gehad onder de Corona-crisis. In maart en april en vanaf oktober zijn, op basis van een bestuursbesluit, in het geheel geen huisbezoeken gedaan. Van de 25 energiecoaches zijn er bovendien 22 de zestig gepasseerd en die behoren dus tot de risicogroepen. Voor een groot deel van deze groep betekende dit dat men geen huisbezoeken meer wilde afleggen. Een deel van deze mensen heeft

nog wel geprobeerd om telefonisch of via beeldverbinding (Zoom, Teams, beeldbellen) adviezen te geven maar dat bleek toch erg lastig: om een goed beeld van een woning te krijgen, moet de woning echt bezocht worden.

Daarnaast was het lastig voor de energiecoaches om te overleggen en bij te scholen: door Corona waren grote groepen in een kleine zaal uit den boze en via Zoom of Teams overleggen bleek toch te veel gevraagd. In totaal zijn de coaches in 2020 maar twee keer bij elkaar geweest. Sinds begin oktober worden de coaches op de hoogte gehouden met maandelijkse nieuwsbrieven.

Per 1 maart zijn we de adviezen gaan geven binnen het kader van de RRE-regeling. Daarbij kregen mensen een waardebon van 65 euro cadeau, wat zeker heeft geleid tot een toename van het aantal aanvragen voor een advies. Maar ook hier geldt: je moet permanent ruchtbaarheid blijven geven aan de mogelijkheden want anders ebt het weg: we zagen duidelijk dat, als er een artikel in de krant stond of er weer een nieuwsbrief van Hilverzon uit was gegaan, het aantal aanvragen tijdelijk piekte.

Tegelijk met het adviseren in het kader van de RRE-regeling, is overgestapt op rapporteren via het HOOM-dossier. Hierdoor wordt het mogelijk om, op basis van het advies, bewoners te benaderen voor vervolgstappen zoals collectief inkopen.

Al met al zijn de adviezen in 2020 voor het leeuwendeel verzorgd door zes coaches. In totaal zijn toch nog 229 energieadviezen afgegeven, waarvan 183 in het kader van de RRE-regeling.

Warmtescans

Het gebruik van een warmtecamera (infraroodcamera) maakt het mogelijk om snel inzicht te krijgen waar warmte uit een woning lekt. Hiermee wordt inzicht verkregen over de mate van isolatie van een huis en de plaatsen waar aanvullende maatregelen gewenst zijn.

Hilverzon had begin 2020 de beschikking over 1 warmtecamera. In de loop van 2020 hebben twee coaches zelf een dergelijke camera aangeschaft. Binnen het team e-coaches zijn er vier coaches die warmtescans kunnen maken. Met deze groep is het aantal aanvragen redelijk eenvoudig te behappen. Wel is het aanpoten op de schaarse momenten dat het een keertje echt koud genoeg is om warmtescans te maken: voor een goede warmtescan moet het verschil tussen binnen- en buitentemperatuur namelijk minimaal 15 graden zijn. In 2020 zijn in totaal 40 warmtescans gemaakt waarvan de helft in de laatste twee weken van januari.

Energieloket

Vanaf januari 2020 houdt HilverZon op woensdagmiddag een spreekuur in de bibliotheek Hilversum. Mensen kunnen daar langskomen om een adviesgesprek aan te vragen, een offerte te laten beoordelen of andere concrete vragen te stellen over de verduurzaming van hun woning.

Het spreekuur heeft ernstig te lijden gehad onder de coronacrisis. De bibliotheek is een flink deel van het jaar dicht geweest en als de bibliotheek open was, golden er flink wat beperkende maatregelen. Maar de

eerlijkheid gebiedt te zeggen dat het ook zonder die problemen niet bepaald stormliep: meer dan 1 â 2 bezoekers per spreekuur zijn er nooit geweest.

In november is begonnen om het spreekuur samen met collega-energiecoöperatie HET te gaan draaien. Daar kwam een snel einde aan toen de bibliotheek begin december opnieuw de deuren moest sluiten vanwege Corona.

Op dat moment zijn we overgestapt op een telefonisch spreekuur. Daar werd in het begin redelijk gebruik van gemaakt (maar ook nooit meer dan 1 of 2 telefoontjes per spreekuur) maar als je dat niet permanent blijft promoten, ebt de belangstelling weg.

Collectieve inkoopactie isolatie

Om een concreet vervolg op de energieadviezen te kunnen geven hebben we in het najaar van 2020 meegedaan aan de regionale inkoopactie isolatie. De actie bestond uit de collectieve inkoop voor HR++ glas, vloer-, bodem-, en gevelisolatie. Tot eind 2020 hadden zich via HilverZon 14 huishoudens aangemeld, waarvan 5 nieuwe leden. Van de 14 aanvragen zijn er 2 afgevallen vanwege een negatieve schouw, dat wil zeggen dat de gewenste maatregel niet mogelijk bleek. Omdat het laatste deel van het proces (opdracht aan leverancier) niet via EV gaat, kunnen we op dit moment niet aangeven voor hoeveel geld men geïnvesteerd heeft in isolatie. Dit gaat in 2021 middels een uitvraag wel gebeuren.

2.3.3 Energie bewustzijn

Informatiebijeenkomsten

Het jaar 2020 staat helaas vanaf maart in het teken van het Covid-19 virus. Daardoor is het merendeel van onze voor dit jaar geplande evenementen niet doorgegaan. Zo hadden wij Marjan Minnesma, directeur van Urgenda bereid gevonden om voor HilverZon een lezing te houden over de klimaatdoelstellingen in Nederland. Wij gaan voor een herkansing in 2021. Uiteraard alleen als dat verantwoord is.

Gelukkig hebben een aantal activiteiten wel plaats gevonden. Zo hebben wij eind juni een energiebijeenkomst aan huis georganiseerd. De inwoner vertelde omwonenden over zijn ervaringen bij het aardgasvrij maken van de woning.

Energiebijeenkomst bij inwoner thuis

In september heeft HilverZon twee informatieavonden in de bibliotheek van Hilversum georganiseerd over de mogelijkheden om het energieverbruik in de woning terug te brengen. Via onze website, social media en een advertentie in de Gooi en Eembode is hier aandacht voor gevraagd.

Energiecoach coördinator Erik de Lange licht toe

Ook is er eind september in samenwerking met energiecoöperatie HET een goed bezochte collectieve inkoopmarkt voor zonnepanelen georganiseerd. Via de eventborden van de gemeente hebben wij in november de collectieve inkoopactie kunnen promoten.

Eventbord inkoopactie

Adviseren op de inkoopmarkt

In oktober, op de Dag voor de Duurzaamheid, heeft HilverZon haar steentje bijgedragen door deel te nemen aan de Vonk-informatiemarkt.

HilverZon op de Vonk informatiemarkt

Met de door Grootouders voor het klimaat belangeloos beschikbaar gestelde bakfiets heeft HilverZon in december twee keer op de markt gestaan om het gratis advies van de energiecoach te promoten.

Promotie met de bakfiets

HilverZon University

Op de planning stond een HilverZon University lezing door Marja Minnesma, directeur Urgenda, in het voorjaar. Door de coronamaatregelen hebben we die toen uitgesteld naar het najaar. Helaas was het toen ook niet mogelijk. Hopelijk kunnen we in de loop van 2021 deze lezing alsnog laten doorgaan. Het zal duidelijk zijn dat dit wel een hoop werk heeft opgeleverd, maar helaas geen resultaat. Vanwege de coronamaatregelen hebben we geen andere HilverZon University lezing gepland.

Promotie en communicatiemiddelen HilverZon

Energiecoöperatie HilverZon wil zoveel mogelijk inwoners van Hilversum bereiken met haar boodschap om waar mogelijk te verduurzamen. Hoe bereik je de inwoners van Hilversum? Welke communicatiemiddelen kun je daarvoor het beste in zetten? 2020 was voor HilverZon het jaar om kritisch naar de in gebruik zijnde communicatiemiddelen te kijken en deze te verbeteren. Drie vrijwilligers hebben zich daarvoor ingezet en ervoor gezorgd dat de website van HilverZon laagdrempelig is geworden en een uitstraling heeft die bij de huisstijl van HilverZon past. Bezoekers vinden snel de weg naar de diensten die HilverZon aanbiedt en worden uitgenodigd om met HilverZon contact op te nemen.

Ook de nieuwsbrieven, die in 2020 acht keer zijn uitgebracht, zijn in een nieuw jasje gestoken en de flyers voor het gratis advies van de energiecoach en de energie van HilverZon | om zijn in de warme HilverZon kleuren opgemaakt.

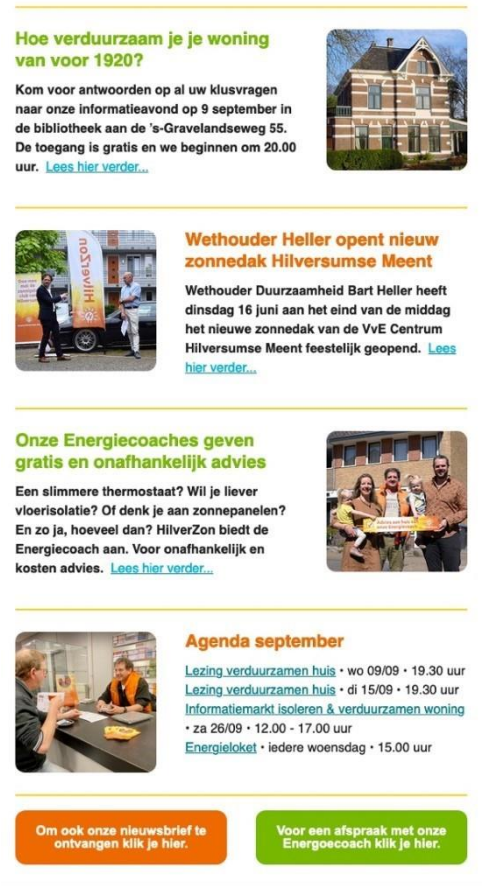

De vernieuwde nieuwsbrief van HilverZon

HilverZon heeft in oktober een bijdrage geleverd aan het programma Doe Maar Duurzaam van RTL Z. Een korte samenvatting is als filmpje op de website van HilverZon terug te zien.

HilverZon laat vaker via social media zoals twitter, facebook, LinkedIn, Instagram en buurt app Next Door van zich horen. Daarmee willen we meer inwoners van Hilversum bereiken. Daarnaast leveren wij op regelmatige basis bijdragen aan voor Aardgasvrij, de nieuwsbrief van de gemeente. Ook houden wij bewoners fijnmazig op de hoogte door de redacties van buurtkranten regelmatig kopij over HilverZon te sturen en te voorzien van aansprekend beeldmateriaal.

De Energiecoach van HilverZon komt graag bij je thuis

Als daartoe aanleiding is, zoeken wij de lokale media op, waaronder de Gooi en Eembode en de Gooi en Eemlander. Een mooi voorbeeld is de publicatie van een artikel in de Gooi en Eembode over de feestelijke opening van het zonnedak van VvE Centrum Hilversumse Meent door wethouder Duurzaamheid Bart Heller en John Dietz.

Opening VvE Centrum Hilversumse Meent door Bart Heller

Onze evenementen kondigen wij via verschillende kanalen aan, waaronder de Gooi Agenda en de UIT Agenda.

Wijkkrachtgroepen

Het project wijkkrachtgroepen (het vanuit keukentafelgesprekken opzetten van wijk- of buurtgroepen die met verduurzaming aan de gang gaan) is, door de coronamaatregelen, niet van de grond gekomen. Dit project zou gefinancierd worden door de provincie Noord-Holland en begin 2020 starten met een pilot bij de

projectleider thuis. De rest van het jaar is het niet mogelijk gebleken dit project alsnog op te starten, omdat veel mensen het niet zagen zitten om fysiek rond de keukentafel plaats te nemen. De provincie heeft ons uitstel gegeven tot maart 2021.

Pilot Aardgasvrije Wijk (PAW) Hilversumse Meent

Een goed voorbeeld van een wijkinitiatief dat HilverZon ondersteunt, is dat van de Hilversumse Meent. Het is de eerste woonwijk waar de gemeente samen met bewoners werkt aan aardgasvrij wonen. Zo'n dertig Meentbewoners deden mee aan een koplopers traject van HilverZon met begeleiding van Hoom. Deze bewoners wilden hun huis nu al geheel of gedeeltelijk energiezuinig maken. In de Wijkaanpak staan de stappen die bewoners de komende jaren moeten maken om aardgas te kunnen vervangen door duurzame energiebronnen. In de eerste fase, de periode 2018-2020, staat leren in de praktijk centraal. Zo'n dertig bewoners hebben zich hiervoor aangemeld. De koplopers werden verdeeld onder drie bouwbegeleiders, waaronder een technisch expert van Hoom. De bouwbegeleider fungeert als technische vraagbaak en adviseert bij het maken van een slim verbouwingsplan op maat. Ook brengt hij koplopers in contact met experts en uitvoerders op het gebied van innovatief en duurzaam bouwen. Het koploperstraject bestond naast het onafhankelijk advies van een bouwbegeleider onder meer uit informatiebijeenkomsten voor vragen en het uitwisselen van ervaringen. Vooral dat laatste is een belangrijk pluspunt. Op basis van de ervaringen van de koplopers heeft HilverZon staalkaarten ontwikkeld met uitgewerkte oplossingen voor de 18 verschillende woningtypen in de Hilversumse Meent. Zo kunnen bewoners meteen zien welke slimme maatregelen ze voor hun woningtype kunnen nemen, wat de globale kosten zijn en wat het verwachte rendement is. Ook andere gemeenten kunnen de aanpak van Hilverzon als routekaart voor verduurzaming overnemen. Het is mooi dat eind 2020 de gemeente Hilversum de subsidie voor de Pilot Aardgasvrije Wijk heeft gekregen.

3. Governance

3.1 Organisatie

De uitvoering van het klimaatakkoord en de realisatie van de energie- en warmtetransitie in Hilversum en in de regio Gooi en Vechtstreek, gaat de toekomst van HilverZon en die van alle energiecoöperaties in Nederland beïnvloeden, zoveel is zeker. HilverZon bereidt zich hierop voor door kritisch te kijken naar de eigen mogelijkheden om in samenspraak met vooral de gemeente Hilversum en de regio de verduurzaming van Hilversum in een stroomversnelling te krijgen. Hierbij zal HilverZon met name haar kernkwaliteiten inzetten, namelijk het realiseren en beheren van collectieve zonnedaken en het betrekken van de inwoners en organisaties van Hilversum bij de energietransitie. Het zal duidelijk zijn dat hiervoor een op haar taken toegeruste organisatie nodig is, waarin Raad van Toezicht, bestuur, zzp'ers en vrijwilligers een belangrijke rol spelen.

3.2 Bestuur HilverZon

Het bestuur van HilverZon kwam in 2020 in principe tweewekelijks bij elkaar. Naast de 'normale' bestuurlijke aangelegenheden is de governance verder uitgewerkt. In mei heeft het bestuur, onder externe leiding, een strategiesessie gehouden om koers voor de komende jaren en meer in het bijzonder voor 2021 uit te zetten. Dit heeft geleid tot meer focus en het prioriteren van duurzame opwek en energieadviezen.

Eind 2020 bestond het bestuur van HilverZon uit:

- Max Pohle: beheer
- Gert van der Windt: secretaris ad interim en nieuwe projecten
- Leon Benders: penningmeester (tot 1 december 2020)
- John Dietz: voorzitter

Daarnaast hebben zich tegen het eind van het jaar drie nieuwe kandidaten aangemeld voor een bestuursfunctie. Naar verwachting zullen deze tijdens de ALV 2021 benoemd worden en zullen functies en rollen binnen het bestuur opnieuw verdeeld worden.

Het bestuur is in 2020 vooral online bij elkaar gekomen. Alleen in de maanden januari, februari, mei en juni zijn er fysieke vergaderingen geweest.

3.3 Medewerkers

Eind 2020 maakte HilverZon gebruik van de volgende zzp-ers:

- Geertrui Wilkens: bureaucoördinator
- Math Janssen: financiële administratie
- Philip Posthumus: controller
- Erik de Lange: coördinatie energiecoaches en energieloket
- Koosje de Beer: communicatie (onder andere nieuwsbrief, website, social media, perscontacten)
- Wim Schaap: technisch projectleider (nieuwe projecten)

Naast een aantal betaalde uren, werken deze medewerkers ook voor een deel onbetaald op vrijwillige basis. Deze medewerkers worden ondersteund door een aantal vrijwilligers voor onder andere ondersteuning bureauadministratie, ondersteuning energiecoaches en ontwikkeling HOOM-dossier.

3.4 Raad van Toezicht (RvT)

De Raad van Toezicht heeft in 2020 5 keer met het bestuur overlegd; 4 keer in een reguliere kwartaalbijeenkomst en een keer naar aanleiding van de strategiesessie van het bestuur. In deze laatste bijeenkomst gaf de RvT aan zich te kunnen vinden in de keuze, maar vroeg het bestuur tevens alert te blijven op nieuwe ontwikkelingen waarin HilverZon een rol zou kunnen spelen. Begin 2020 gaven twee leden van de RvT aan hun werkzaamheden te willen beëindigen. Medio 2020 gaf de voorzitter aan per 31 december zijn functie te willen neerleggen. In november is in Jan Karel Mak een kandidaat voor de voorzittersfunctie gevonden en hij is door de ALV in december benoemd als opvolger van Marnix Aarts.

3.5 Vrijwilligers

HilverZon 'drijft' voor een groot deel op de inzet van vrijwilligers. Dat is in 2020 niet anders geweest, maar de inzet van vrijwilligers was door de coronamaatregelen lastig. De actiefste vrijwilligers zijn de 25 energiecoaches. Deze bestaan voor een groot deel juist uit de coronarisicogroep (gepensioneerde mannen). In 2.3.2 is al uitgebreid ingegaan op de uitdagingen die dat met zich heeft meegebracht. Lange tijd hebben we op het kantoor ook kunnen profiteren van de vrijwillige inzet van twee leden die de bureaucoördinator ondersteunden met administratief werk. Dit viel door het thuiswerken ook grotendeels weg. HilverZon maakt ook op ad hoc basis gebruik van de expertise van haar leden. Zo is het bestuur ondersteund bij het inspreken voor de commissie duurzaamheid van de gemeenteraad over de RES1.0 en hebben wij een lid bereid gevonden een vooronderzoek naar zon-op-parkeerplaatsen uit te voeren. Daarnaast bestaat ook het bestuur en de Raad van Toezicht uit vrijwilligers.

3.6 Algemene ledenvergadering (ALV)

Er is in 2020 slechts één ALV geweest. Vanwege de coronamaatregelen in het voorjaar, hebben we voorgesteld om de voorjaars-ALV vlak na de zomer in te plannen, omdat we een grote voorkeur hadden voor een fysieke bijeenkomst. Na de zomer bleek dit toch niet haalbaar, waarna we besloten hebben in december toch een online ALV te houden. Met medewerking van een moderator van **om** | nieuwe energie is deze ALV goed verlopen. Helaas hebben we hierdoor geen HilverZon University-lezing aan deze ALV kunnen koppelen. Per 31 december 2020 had HilverZon 503 leden.

3.7 Kantoor HilverZon

In de zoektocht naar goedkopere kantoorruimte hebben we in december tijdelijke kantoorruimte gevonden in het Silverpoint gebouw. We huren hier een ruimte, vergelijkbaar met die van de Lage Naarderweg, maar tegen een kwart van de kosten.

3.8 Netwerk HilverZon

HilverZon maakt deel uit van een zeer groot netwerk van organisaties die een rol spelen in de energietransitie. Daarbij gaat het om de landelijke overheid, landelijke energiebedrijven, maar ook om gemeentes, lokale energiecoöperaties en –initiatieven en bewoners die zelf iets willen doen. Uiteraard beperken wij ons tot het samenwerken met die organisaties die een bijdrage kunnen leveren aan het realiseren van onze doelstellingen (zoals Energie Samen) of daarvoor randvoorwaardelijk zijn (zoals de gemeente en het EDB). In de navolgende paragrafen worden de samenwerkingsverbanden die lokaal/regionaal voor ons erg belangrijk zijn nader toegelicht.

3.8.1 Samenwerking HET

In 2020 zijn er een aantal gesprekken geweest tussen de voorzitters van HET en HilverZon met het doel om de samenwerking te versterken. Concreet heeft de samenwerking gestalte gekregen door het gezamenlijk inspreken bij de behandeling in de Raad van de (concept) RES1.0, bij de training van de energiecoaches en bij de uitvoering van het RRE-project.
De gesprekken over eventuele verdere samenwerking zullen in 2021 worden voortgezet.

3.8.2 Samenwerking gemeente

Het reguliere overleg met de gemeente is in 2020 door de coronamaatregelen tot stilstand gekomen. Daarnaast viel ook de programmamanager bij de gemeente voor langere tijd uit. Wel is er regelmatig online en per mail contact geweest over lopende zaken. Met de komst van een interim programmamanager en de uitbreiding van het Programmateam Energietransitie van de gemeente is de samenwerking met de gemeente na de zomer aanmerkelijk verder geïntensiveerd en is er regelmatig overleg tussen programmateam en bestuur. Terugkerend thema daarbij is hoe we elkaar kunnen helpen om de energietransitie in Hilversum tot een succes te maken.

3.8.3 Samenwerking Gooise energie coöperaties in het Energie Diensten Bedrijf

Evenals in 2019 heeft EV in 2020 veel tijd en energie gestoken in het verkrijgen van een duidelijke positie in het EDB. Dit heeft uiteindelijk geresulteerd in duidelijke afspraken, vastgelegd in
een samenwerkingsovereenkomst (SOK) over de rol en positie van EV (en dus over de rol van de

energiecoöperaties) als partner van het EDB. Hiermee is o.a. de financiering van de training en opleiding van de energiecoaches gewaarborgd en kunnen de collectieve inkoopacties regionaal aangestuurd worden. Deze overeenkomst legt ook de basis voor de participatie van HilverZon in de lokale uitrol van projecten die door het EDB worden gefinancierd. Het eerste project dat op deze manier uitgerold gaat worden is de pilot aardgasvrije woningen in de wijk ‘t Hoogt van ‘t Kruis.

3.8.4 Samenwerking Provinciaal

Met de provincie Noord-Holland is het contact minder intensief. Wel hebben we in 2020 een provinciale subsidie aangevraagd, die we ook gehonoreerd hebben gekregen. Dit betreft een haalbaarheidsonderzoek naar zon-op-parkeerplaatsen. Het project VvE propositie, waarvoor eind 2019 subsidie is ontvangen, is in 2020 succesvol afgerond.

3.8.5 Samenwerking landelijk

De samenwerking met Energie Samen, de landelijke koepel van energiecoöperaties, is o.a. tot uiting gekomen in de beslissing om in 2021 een proef te houden met het uitbesteden van delen van de financiële administratie aan het landelijk servicebureau van Energie Samen. Wij hopen hiermee een efficiency- en professionaliseringsslag te kunnen maken.